بسم الله الرحمن الرحيم

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާ

Human Rights Commission of the Maldives
Republic of Maldives

ނަންބަރު: (PR)168-PPA/168/2026/9

ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމްގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭ

ދިވެހިރާއްޖެއިން 2004 އޮކްޓޫބަރު 20 ގައި ތަސްދީޤުކޮށްފައިވާ، ޓޯޗަރ މަނާކުރުމާއި، ހުއްޓުވުމާއި، ރަހުމްކުޑަ، ލާއިންސާނީ އިހާނެތި އަދަބު ހިންގުން މަނާކުރުމާއި ހުއްޓުވުމާއި، އިންސާނީ ކަރާމާތް ގެއްލޭފަދަ އަދަބުދިނުން މަނާކުރުމާއި ހުއްޓުވުމާގުޅޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާ (ކޮންވެންޝަން އެގެއިންސްޓް ޓޯޗަރ އެންޑް އަދަރ ކްރުއަލް، އިންހިއުމަން އޯ ޑީގްރޭޑިންގ ޓްރީޓްމަންޓް އޯ ޕަނިޝްމަންޓް (ކެޓް ކޮންވެންޝަން) އަދި 2006 ފެބްރުއަރީ 15ގައި ތަސްދީޤުކޮށްފައިވާ، އެ މުޢާހަދާގެ އިޚްތިޔާރީ މުޢާހަދާ، އޮޕްޝަނަލް ޕްރޮޓޮކޯލް ޓު ދަ ކޮންވެންޝަން އެގެއިންސްޓް ޓޯޗަރ އެންޑް އަދަރ ކްރުއަލް، އިންހިއުމަން އޯ ޑީގްރޭޑިންގ ޓްރީޓްމަންޓް އޯ ޕަނިޝްމަންޓް (އޮޕްކެޓް)ގެ ދަށުން ކޮންމެ ދައުލަތަކުން ވެސް އެދައުލަތެއްގެ ބާރު ހިނގާ ސަރަޙައްދުގައި ޓޯޗަރާއި ރަޙްމުކުޑަ، ލާއިންސާނީ ނުވަތަ ދަރަޖަދަށްލައިގެ އަދަބުތަކުން ހުއްޓުވުމަށް ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމް (އެން.ޕީ.އެމް) އެއް ޤާއިމުކުރުމަށް ލާޒިމްކުރެއެވެ. މިގޮތުން ދިވެހި ދައުލަތުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެން.ޕީ.އެމްގެ ގޮތުގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް 2007 ޑިސެންބަރު މަހުގެ 10 ވަނަ ދުވަހު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ފަރާތުން ކަނޑައަޅުއްވައިފައެވެ.

އޮޕްކެޓްގެ 4 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކުރާފަދައިން ދައުލަތުގެ ބާރު ހިނގާ ސަރަޙައްދުގައި މިނިވަންކަން ގެއްލުވާލެވިފައިވާ މީހުންނާއި ކުދިން ބަލަހައްޓާ ނުވަތަ ބަލަހައްޓާކަމަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ހުރިހާ ތަނަކަށް އެން.ޕީ.އެމްގެ ފަރާތުން ޒިޔާރަތްކުރުމުގެ ބާރު ފޯރުކޮށް ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013)ގެ 44 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)އިން ކޮމިޝަނަށް ލިބިދީފައެވެ. މީގެއިތުރުން، އެން.ޕީ.އެމްއަށް މިފަދަ ހުރިހާ ތަންތަނަށް އެއްވެސް ހުއްދައެއް ނެތި، ކުރިން އެންގުމަކާ ނުލައި ޒިޔާރަތްކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރާއި ބާރުވެސް އޮޕްކެޓްގެ 4 ވަނަ ބާބުގެ 19 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ) 21 ވަނަ މާއްދާ (ނ) ގެ ދަށުން ލިބިގެންވާކަން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ހަމަ އެހެންމެ، އޮޕްކެޓްގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 4 ގައި އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013ގެ 17 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތުގެ މަތިން ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެދަށުގައި މީހުން ނުވަތަ ކުދިން ބަލަހައްޓާ މަރުކަޒުތަކާއި އެނޫނަސް ތަންތަނުގެ ނަމާއި އެތަންތަން ހުންނަތަނާއި އެ ތަންތަނުގެ އެޑްރެސް އަދި އެއިން ކޮންމެ ތަނެއްގައި ބަންދުގައި ތިބި ފަރާތްތަކުގެ އަދަދާއި، މައުލޫމާތު ލިބިގަތުމުގެ ބާރު ލިބިދީފައެވެ.

އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު 2013 އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު އަދި އޮޕްކެޓްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެން.ޕީ.އެމްގެ ބާރުތަކުގެ ދަށުން، އެން.ޕީ.އެމްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމަށް އެން.ޕީ.އެމްއަށް ލިބިދީފައިވާ ބާރުތަކުން ގަވާއިދު ނަންބަރު 2026/R-1 (ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމް ހިންގުމުގެ ގަވާއިދު) ގެ 14 ވަނަ މާއްދާގައި ތަފްސީލުކޮށް

މ. ޗަމްބޭލީވިލާ (12 ވަނަ ފަންގިފިލާ)، މަޖީދީމަގު، މާލެ 20337، ދިވެހިރާއްޖެ. ހިލޭ ގުޅޭ ނަންބަރު: **1424**
M. Chambeylee Villa (12th Floor), Majeedhee Magu, Malé 20337, Maldives. **Toll free number: 1424**
www.hrcm.org.mv info@hrcm.org.mv **+9603336539**

ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން އިސްލާމް ދީނުގެ ޤާނޫނުތަކާއި އޮޑިނަންސްތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބާރުތަކުގެ އިތުރުން، ދިވެހި ދައުލަތުގެ ބާރުހިނގާ ސަރަހައްދުގައި، މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް މީހުންނާއި ކުޑަކުދިން ބަންދުކުރާ ނުވަތަ ބައިތިއްބާ މަރުކަޒުތަކާއި އެ ތަންތަނުގެ ވަސީލަތްތަކާއި ޚިދުމަތްތަކަށް ބަލައި، އެ ތަންތަނުގެ ޒުލްމު ނަގުދުގެ ބާރާއި، ކަމާ ގުޅޭ ހުރިހާ ދިރިއުޅުންތަކާއި، ރަޖިސްޓަރީތަކާއި، މައުލޫމާތު އެ މަރުކަޒުތަކަށް ބޮޑުވެރިންނާއި ހިންގުމުގެ ރަސްމީ ހަރުދަނާކުރުމަށް އިދާރާތަކުން ހުށަހަޅާ ގަވާއިދު ބާރު އަދި މިފަދަ މަރުކަޒުތަކުގައި ބޭތިއްބޭ މީހުންނާއި، ކުޑަކުދިންނާއި، އެ މަރުކަޒުތަކުގެ މުވައްޒަފުންނާއި، ކަމާގުޅޭ ފަރާތްތަކާއި ސުވާލުކޮށް މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުމާއި ބޭނުންވާ ލިޔެކިޔުންތަކާއި ވަސީލަތްތައް ހޯދުމުގެ ބާރު ވެސް އެޗް.އާރް.ސީ.އެމް އަށް ލިބިދީފައިވާކަން މި ގާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

އެޗް.އާރް.ސީ.އެމްގެ މައިގަނޑު 4 މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ހިމެނޭތީ، އޮޕަރޭޝަން އެންމެ މުހިއްމު އެއް މަސްއޫލިއްޔަތަކީ މިނިވަންކަން ގެއްލުވާލެވިފައިވާ ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެދަށުގައި މީހުން/ކުދިން ބަންދުކުރާ/ބައިތިއްބާ ތަންތަނަށް ޒިޔާރަތްކޮށް އެތަންތަނުގައި މިފަދަ ފަރާތްތަކާމެދު އަޅާފައިވާ ކަންތައްތަކާއި ދެކޮޅު އެއްޗެއްސާ ދާދިރިހުރި މުއާމަލާތާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމް ކުރެވޭތޯ އަދި އިންސާނީ ކަރާމާތު ގެއްލުވާލެވޭ ފަދަ ސިފައިގައި ބަރަހަނާކުރެވޭތޯ ދިރާސާކުރުމެވެ. އެއީ ޤައުމީ އޮޕަރޭޝަނުގެ ދަށުން ކުރެވޭ ޒިޔާރަތްތަކެވެ. އެހެނިހެން ކަންކަން ހިމެނޭ ގޮތުން ތަފާތު ޒިޔާރަތްތައް ވެސް ހިންގަމުންދެއެވެ. އެގޮތުން ޒިޔާރަތްކުރާ ތަންތަނަށް މުނިފޫހިފިލުވުމަށް ކޮށްދޭ ޚިދުމަތްތަކާއި، ބަންދުގައި ބަހައްޓާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ބޭތިއްބޭ ފަރާތްތަކާއި ހެދުމާއި ކާބޯތަކެތި ފަދަ ބޭސިކް ޚިދުމަތްތަކަށް ބަލައެވެ. އަދި ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައްތަކާއި ގުޅިގެން މަޢުލޫމާތު ދެމުން އިސްލާހުކުރުމަށް ރިކުމެންޑޭޝަނުތައް ދެއެވެ.

މީގެ އިތުރުން، ޖަލު ދިރިއުޅުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ތެރޭގައި މަރުކަޒުތަކުން ފޯރުކޮށްދޭ ފަރުވާ ރަނގަޅުކުރުމަށް ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ހުށަހެޅުމުގެ ހުށަހެޅުން، ޖަލާ ދިމާ ބިރުކުރުވުމާއި ބޭނުންކުރުމުގެ ބާރުބޭނުމާއި، މީހާ ހޭނެތުމާ ނުވަތަ ޓޯޗަރކުރާ ފާޑުގެ ޢަމަލުތަކުގެ މިސާލްތަކާއި ދިފާޢުގައި ހަރުކަށި ގޮތުން ރިވެލުއިން ކުރުން ދެކޮޅަށް ދެވޭ އަމާޒުތަކެއް ގެނެސް ސަލާމަތާއި މަސްލަހަތު ހިމާޔަތްކުރެވޭ ގޮތްތަކާއި، ދަފުޢަތަކާއި، ހަރަކާތްތަކާއި، ރިޕޯޓްތަކާއި ހޯދުމުގެ ހަރަކާތްތަކާއި، ޖަލު ހިންގަނީ ކޮންކަމަކުން މަޖިލިސް ކޮށްދެނީ ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްޤީގެ މިނިވަންކަން ގެއްލުވާލެވިފައިވާ ފަރާތްތަކާ ކުރިމަތިލާ ކަންތައްތަކުގައި ޢާއްމު ތަރައްޤީ ހޯދުމުގެ މަސައްކަތް ކުރެވޭނެ ގޮތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ބަލައި ދެއްކުމާއި ބައިވެރިވުމާއި މަޢުލޫމާތުދިނުން ހިމެނެއެވެ.

ރައްޔިތުންގެ ހިމާޔަތްކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ތެރޭގައި ސިވިލް ސޮސައިޓީ، އެނޭބަލިންގެ ހައްޤުތަކާއި ދިވެހި ހުކުމްތަކުން ފާހަގަކުރާ ކަމަށް ބެލެވޭ ފަރާތްތަކާއި، ޖަލު ރައްޔިތުން ނުވަތަ ހައްޤު ޙާސިލުކުރުމަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު ހިމެނޭ ގޮތުން ޤަވާޢިދު ރާއްޖޭގެ ނިޒާމުތަކަށް ބަދަލު ގެނައުމާއި ވަކިކޮށް ވަކިފަރާތްތަކުން ދެކޮޅު ޚަރަދު ކުރުމުގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރާ ކަމުގެ ބާރު، ހޯދުމަށް ޖަލު ދެކެވޭ ނިޒާމުތަކާއި ގުޅޭ ގޮތުން ބަލައެވެ. ފަޤީރު ގަދަނިކަމެތިކޮށްދިނުމާއި ބަހުރުވަ އިހުތިރާމްކުރުމާއި، ގެއްލުންތައް ފޯރުވާ ހުރިހާ އާދައިގެ ޖަލު ނިޒާމުތަކުގެ އިހުތިރާމާ ގުޅިގެން ހަމަތަކާއި ބަލައި، ނުލިބޭ ވަކިކޮށް ދިރާސާކުރުމުގެ ސޮވޭޝަން ޖަލު ދިރިއުޅުން ހަރުދަނާކޮށްދިނުމާއި ދެކޮޅު ހައްޤު ފަރާތްތަކުގެ ތަޢުލީމު ދެމެހެއްޓުމާއި، އެހެނިހެން ކަންކަމުގައި އިސްލާހުވާ ގޮތަށް ބަލައި، ހާލަތުގައި ބޭތިއްބޭ ދިރާސާތަކުގެ ރިޕޯޓް ގެނައުމަށް އިޖުރާއަތްތަކާއި، އެކަށީގެންވާ ބަންދުކުރުމާއި ސިވިލް ސޮސައިޓީ ވަގުތު ދެއްކުމުގެ ކަމަށް ހަރުދަނާކުރެވޭ ފަރާތްތަކުގެ ރިޕޯޓްތަކުން ހިމެނެއެވެ.

އެން.ޕީ.އެމްގެ މަޤްޞަދުތަކަށް ހާސިލުކުރުމަށްޓަކައި ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފަރާތްތަކާ ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުންވެސް ހިމެނެއެވެ. އެގޮތުން، ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުއާހަދާތަކުގެ ދަށުން ހުށަހަޅަންޖެހޭ ރިޕޯޓުތަކަށް ތައްޔާރުކުރުމުގައި އެހީތެރިވެ، އަދިއެކަމަ ރިޕޯޓުތަކަށް ހުށަހެޅުމާއި ހިއްސާ ފޯރުކޮށްދިނުމާއި، އދ. އާއި ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުން ދޭ މަޢުލޫމާތު ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކާ ބެލުމާއި، އެހެން ޤައުމުތަކުގެ އެން.ޕީ.އެމްތަކާއި ގުޅުން ބަދަހިކޮށް ތަޖުރިބާ ހިއްސާކުރުމަށްޓަކައި، މަޢުލޫމާތު އެފަރާތްތަކާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ހިމެނެއެވެ.

އެން.ޕީ.އެމްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ހާސިލުކުރުމަށް ކުރެވޭ އަހަރުދުވަހުވެސް ކުރި މަސައްކަތްތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އެން.ޕީ.އެމް އެނުއަލް ރިޕޯޓް އެކުލަވާލައި އާންމުކުރަނީއެވެ. އެގޮތުން އެން.ޕީ.އެމްއިން 2025 ވަނަ އަހަރު ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އެކުލަވާލާފައިވާ ރިޕޯޓް ވަނީ 2026 ޖަނަވަރީ 30 ވަނަ ދުވަހު އާންމުކޮށްފައެވެ.

16 ޛުލްޤަޢިދާ 1447

4 މޭ 2026